

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyi az Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

Főgymnasium Kézdi-Vásárhelyen.

Midőn nem sok idővel ezelőtt egy kis, de lelkes csoport megindította a mozgalmat a kézdivásárhely—kantai r. k. algymnasiumnak főgymnasiummá leendő fejlesztése céljából, általános lelkes viszhangot keltett a kimondott szó városunk polgárságában és a városunkra gravitáló nagy székely vidék lakosságában. Mindenki — állás és valláskülönbség nélkül — azonnal elismerte, hogy ennek a főgymnasiumnak létesítése: k ö z z é l, a szónak legnemesebb értelmében. Nincs olyan tényező e város és vidék életében, a melynek érdekében ne állana egy teljes, 8 osztályu gymnasiumnak felállítása a Székelyföld legkeletibb pontján. Ha létesül: diadala lesz az a magyar állameszmének, a székely fajszeretetnek, áldozatkészségnek, és örömmünnepe a művelődésnek, mert megnyitja a magasabb képzettség kapuját ezer és ezer szegény, de szellemi erőben, képességben, tehetségben gazdag székely gyermekfiu előtt, a kik különben az idegen távoli városokban való tanítás költséges volta miatt, elvolnának zárva attól, hogy tanulhassanak.

Ma már ez az általános óhajításunk nem pusztán szó, nem csak jámbor óhajítás többé. A helybeli főgymnasium felállítása ma már a magvalósulás küszöbén áll, mert igaz benső örömről szolgál olvasóinkkal

tudatni, hogy az erdélyi róm. kath. státus igazgató-tanácsa 1899. június 30-án határozatilag kimondotta a kantai algymnasiumnak főgymnasiummá leendő kiegészítését, és egyben azt is, hogy az V. osztályt még ebben az évben, szeptember hónapban felállítja, és minden további évben egy-egy következő osztályt.

Lapunk más helyén szószerint közöljük az igazgatótanács hivatalos átiratát, melyben ezt a hirt Dr. Bánffy Zsigmond státusgyűlési képviselővel, válaszul ennek előterjesztésére, tudatja.

Ebből az átíratból azonban kitűnik, hogy a státus a saját erejéből ezt a négy felső osztályt felállítani és fentartani nem bírja, és rászorul arra, hogy máshonnan is segítséget kapjon. Az állam támogatása már biztosítva is van, de a cél csak úgy érhető el, ha az érdekelt város és vidék közönsége is megteszi a magáét és anyagilag hozzájárul vagyoni erejének feleslegével a szép, nemes cél megvalósításához.

Meg vagyunk győződve, hogy Kézdi-Vásárhely város és messzeterjedő vidékének hazafias, intelligens és áldozatkész közönsége készséggel fog áldozni erejéhez képest erre a célra, mivel, ha áldoz, saját maga érdekében áldoz. Az a székely közönség, a mely közadakozásból az 1848-ban megszűnt kézdivásárhelyi katonai nevelő-intézetet, a kézdivásárhelyi ma is lé-

tező Erzsébet-árvaházat, Rudolf-kórházat, Stefánia-menházat felállította és fentartotta; ez a közönség most sem halt ki és ma is — hisszük — meg fogja tenni a magáét. Magát a kantai algymnasiumot is egy egyszerű székely katolikus lelkész, Nagy Mózes alapította a saját erejéből, s midőn a Bach-korszak szomorú idejében az abszolutizmus be akarta szüntetni, ismét két egyszerű kath. lelkész, Elekes István és Lemhényi Ferencz fáradozása és buzgó törekvése mentette meg a virágzó iskolát az elpusztulástól. Hiszük, hogy vidékünk művelt, hazfias és lelkes r. kath. papságában ma sem haltak ki a Nagy Mózesek, Elekesek méltó utódai.

Kézdi-Vásárhely város képviselő testülete már 10000 frt segélyt szavazott meg a létesülendő főgymnasiumnak, a kézdivásárhelyi Kisegítő Takarékpénztár pedig 1000 frtot. Ezzel a kezdet meg van; most következik a nagy közönség, a vidéki községek és testületek adakozása. Adakozzék ki-ki erejéhez mérten abban a tudatban, hogy adományára valóban égető szükség van, s hogy adományát áldásos nagy célra adja. Ha van olyan jótett, a mely meghozza kamatait, úgy ezek az adományok bizonyára azok, mert jövőnk nemzedékek sorsa függ ezektől.

Becsületet szerez magának az a nép, a mely erejét ilyen célra használja fel. Áldás fakad annak nyomában és dicsősége.

TÁRGZA.

Kézdi-Vásárhely város története.*)

Írta: Dobay János.

(Folytatás.)

Végre elkövetkezett az 1848/9-iki szabadságharcz. Ez a rövid idő képezi Kézdi-Vásárhely város történelmének legfényesebb részét. Az oly sok időkig elnyomott polgárság önérzete elementaris erővel tört ki s a tiszta hazafiság sok szép és hősi cselekedetben nyilatkozott meg. A város polgársága igen tevékeny részt vett a szabadságharcz küzdelmeiben. A férfiak fegyvert ragadtak, a nők, gyermekek és aggok ágyuöntéssel s löpörgyártással segítettek elő a szent ügyet. Szent honfivér lángolt itt akkor minden szivben, mely csodálatos dolgokat művelt. E nagy napok kimagasló alakja Gábor Áron, a szabadságharcz eme legendaszerű hőse, ki az ágyukészítést kezdeményezte, Turóczi Mózes k.-vásárhelyi üstgyártó, ki az ágyu és lőpor készítését vezette, továbbá Pap Mihály nyugalmazott császári őrnagy, ki a mozgalomnak lelke volt. S ezenkívül egy egész legiója a hazafiaknak, kik mint magasabb rangú tiszték szolgálták az önvédelem ügyét. Ezen dicső harcok eseményeiből igen sok és érde-

kes adat áll rendelkezésünk alatt, melyeket ezen rövid leírásban fájdalom, tér szűke miatt fel nem sorolhatunk, de e munka más helyén a szabadságharcz eseményei összefüggő egészben előadatnak.

Az 1848/9-iki szabadságharcz után következett az elnyomás szomorú korszaka, mely alig nyújt valami feljegyzésre méltót. A város iparos népe ismét visszatért rendes foglalkozásához s szorgalma által lassankint kiépülte bajait. Végre beköszöntött az alkotmányos élet s ezzel elkezdődött Kézdi-Vásárhely város modern fejlődése.

*

Kézdi-Vásárhely város északi felén fekvő azon terület, mely a szűk vizű Ráczok patakán túl fekszik, egészen az 1849. évig külön község volt s Kanta név alatt Felső-Fehérmegyéhez tartozott. E kis község, mely külön közigazgatási területet képezett, igen jelentéktelen szerepet játszott Kézdi-Vásárhely város történetében s legfőképpen azon körülmény bír kiváló érdekességgel, hogy ezen község lakosai eredetileg nem voltak székelyek. A történelmi kutforrások szerint vagy a Moldovából a kunok által kiszorított bessenyők egy töredéke, vagy ráczok és oroszok, vagyis a dák őslakók maradványai voltak, vagy a mi legvalószínűbb mindkét népfaj vegyesen.

Hogy a „kanta“ nevet honnan kapta, arra nézve igen eltérők a vélemények, de legkihívóbb az, hogy mivel a Torja vize mellett igen mélyen

fekszik s ennél fogva lapos, mocsaras hely volt, így vette fel a Kanta nevet, mely boszorkányos, ördögös helyet jelent s a régi korban a mocsaras helyeket boszorkányos dolgokkal népesítette meg a képzelődés.

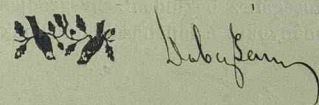
A régi iratokban, mint Alsó-Volál is említetik, mi mindenesetre lakosainak orosz eredetére enged következtetni, mivel Volál szláv eredetű szó, s falut jelent.

Kantában a minorita szerzetes rendnek egy zárda van egy algymnasiummal, melynek keletkezéséről a következő adatokat jegyezhetjük fel.

A 17-ik században a reformáció hatalmasan kezdett terjedni a székelység között, mi nem kerülte el a r. kath. klerus figyelmét. Ezen mozgalom ellensúlyozása végett keletkezett először Nyujtódon, majd meg Esztelneken egy kis kustodia egy-két Ferencz-rendi barátal, mely ellen ugyan a háromszékiek többször felzudultak, de mivel a szerzeteseknek a katolikus főurainkban hatalmas pártfogók valának, s mivel az Esztelneken épült kicsinyke rendház csak egy barátnak szolgált egyszersmind lakóhelyül, ki ott mint segéd-lelkész szerepelt, a kedélyek mindannyiszor lecsendesültek s az élmes szerzetesek a szélsőséget felhasználva, lassan-lassan nagyobb épületeket emeltek s több-több szerzetest hoztak, míg végre készen lett a mai rendház.

(Folyt. köv.)

*) Mutatvány Háromszékvármegye közönségének most megjelent millenáris emlékkönyvéből.

A kantai 8 osztályu gymnasium ügye.

Az erdélyi róm. kath. státus igazgató tanácsa Dr. Bánffy Zsigmond ügyvédhez a kantai gymnasium ügyében, a következő leíratot küldötte, melyet telj. tartalmul az alábbiakban közölünk.

Rég foly a tárgyalás a közdivásárhely-kantai négy osztályu róm. kath. gymnasiumnak tovább fejlesztése ügyében.

Többszöri felterjesztéseink után, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur f. hó 22-én 40225. sz. alatt kijelentette, hogy nincs észrevétele elvileg az elvben, hogy ezen gymnasiumnál f. évi szeptember hóban az ötödik osztály felállíttassék.

Mi ezen kijelentésből kifolyólag ma tartott rendkívüli ülésünkben elhatároztuk, hogy az államsegély reményében Háromszék-megye és Kézdi-Vásárhely lelkes közönségének adományaival az V-ik osztályt a jövő tanévvel felállítjuk és illetve megnyitjuk, a tovább fejlesztést pedig fokozatosan mindaddig folytatjuk, míg az államsegély és a közönség támogatása azt lehetővé teszi, egész a kiegészítésig; a költségeket a tanulmányi alapból előlegezzük és a befolyó adományokból visszatérítjük. Kijelentjük azonban, hogy a tovább fejlesztést csak a fentebbi segélyezésekkel tehetjük, a mennyiben tehát ezen irányban reményeink nem valósulnának, kénytelenek lennénk az eredeti állapotot visszaállítani.

Midőn ezen határozatunkról Nagyságodat f. hó 24-én kelt átiratára való válaszképen értesítjük, egyúttal tisztelettel kérjük, hogy szíveskedjék egy kimutatást terjeszteni fel arról, hogy kik? hol? és mily összegeket irtak fel, a melyekkel a kantai gymnasium tovább fejlesztéséhez járulni akarnak?

Szíveskedjék az illetőket felhívni, hogy a felírt összegeket Nagyságod útján hozzánk a tanulmányi alapba fizessék be; azok a kik kisebb összegeket irtak fel, azt mulhatatlanul fizessék be, a kik pedig akkora összegeket irtak fel, hogy nem áll módjukban azt most befizetni, állítsanak ki róla jogérvényes kötelezvényt, a kamatot pedig folyó évi szeptember 1-től kezdve a befizetés napjáig évenként előzetesen fizessék.

Fogadja Nagyságod kiváló tisztelünk nyilváníását.

Kolozsvárt, 1899. június 30-án tartott rendkívüli ülésből.

Az elnök helyett:

Dorgó Albert,
igazgató tanácsos.

Balázs András dr.,
jegyző.

Megemlítjük, hogy az idáig való gyűjtés eredménye a kantai gymnasium 8 osztályra való kiegészítésére a következő: Kézdi-Vásárhely város közönsége 10.000 frt, közdivásárhelyi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság 1000 frt. Dr. Bánffy Zsigmond 500 frt. Elekcs Béla, Fejér Károly járásbíró, Csiszár József kereskedő, Molnár Józsiás, Dr. Szacsavay Gyula 300—300 frt. Ifj. Jakab István, Dr. Balogh Vendel, Dávid Antal 250—250 frt. Wertán Testvérek, ifj. Bándy István, Dr. Szentiványi Árpád, Nagy Ferencz szeszgyáros 200—200 frt. Ifj. Dávid István, Dobál Lajos 150—150 frt. Fejér Antal, Fejér Károly, Császár Gergely, Dávid Gyula, Welnreiter György, Wertán István, Kovács Ferencz, ifj. Kovács János, ifj. Tóth István, Sólom Miklós, Szabó Gyula, dr. Szentpéteri Bálint, Jancsó Mózes szeszgyáros, ifj. Kovácsy Bálint, Séra Imre, Benkő Sándor szeszgyáros, Török Sándor szeszgyáros, Csiszár Pál, dr. Sinkovits Aurél 100—100 frt. Dávid János 75 frt. Bajkó Barabás, Jancsó Géza gyógyszerész, Szotyori Dániel, Alberti Albert, Turóczy István, ifj. Málnási Kristóf 50—50 frt. Ambrus Albert, Zsigmond Balázs, Fitzus Mártonné, Intze István, Zsigmond Gergely, ifj. Jancsó Mózes nyomdatulajdonos, Vargha Vilmos, Hamar Zoltán, Kovács Károly, Jancsó József, Veres Sándor, Nagy S. Pál, László Zoltán, Medgyaszay Máté 25—25 frt. Reznok Károly 20 frt. Turóczy László, Kovács Sándor 10—10 forint.

Felhívjuk mindazokat, kik a kulturális cél érdekében adakozni óhajtanak, adományaikat Dr. Bánffy Zsigmond ügyvédhez, vagy lapunk szerkesztőségéhez beküldeni szíveskedjenek. A további adományokat e lap hasábjain időnként közölni fogjuk.

Száműzetésem ideje,

vagy miért hagytam ott Oláhországot.

Írta: Tornyai Ferencz róm. kath. lelkész.

(5. Folytatás.)

De hát Bukarestben bizonyos jószívű körök így szokták megjutalmazni a teljes nyugdíjra is érdemes, az egyház és iskola igazán nehéz szolgáltatásban megöregedett magyar tanítókat. Mert kérem szépen magyarnak lenni nemcsak bűn Oláhországban, mint olyanban, de ama bizonyos jószívű, a magyar keresztény hívőket felőlel(?) körökben is.

Sokkal rövidebb ideig lehettem Oláhországban való költözködésem után, az első időben tehát Bukarestben, hogy sem e furesa metropolisnak, mely teljes közepében keleti fényével vetélkedik a cigány koloniák mocskos, piszkos nyomorával, — élet s társadalmi viszonyaival, ugyancsak az ottani tömörkedő magyarság életkörülményeivel minden tekintetben közelebből megismerkedhettem volna. Pótoltam házagos ismereteimet e tekintetben később.

Dr. Zardetti érsek, ki oly szép teret ígért, mint már említém, hol politikai nehézségek, hol pedig oly intrikák következtek, melyek első sorban aulikus embereitől és papjaitól származtak, beadta volt demissióját, magyarul mondva kerekelt oldott, miután megismerte azt az áldatlan országot, annak szerencsétlen kényszer politikáját összes rafineriájával, de még inkább a szerencsétlen egyházmegyei állapotokat, melyeket az olasz missionáriusok a helyzet fel nem ismerő, de azt igenis kizsákmányoló és sablonoszerű működése? teremtet meg. Tisztelet az egyes kivételeknek, akiknek azonban, mivelhogy fehér hollók számba mentek, nem valami nagy jelentőségük lehetett — logkövésbé a szegény kath. magyarságra nézve.

Egyelőre csak azt jegyzem meg, hogy előnyűk volt az olasz papoknak, — a mig megismerte őket a nép — a magyar Ferenczrendiek fölött, t. i. hogy könnyen tanulták meg az oláh nyelvet, s simulékony-ságukkal, meghunyászkodásukkal és semmivel, csak a saját előnyökkel törődő, mindent elnéző, ha kell semmit sem halló, sem nem látó alkalmazkodásukkal úgy sikamlottak át az akadékoskodásokon és akadályokon mintha semmi sem lett volna. Így aztán meggyökeresedett, megerősödött a vallás ép ügy, mint a a nemzeti közömbösség a kath. hívekben, üzletté lett a papi functió, üzletemberré a pap, kit főképp a a magyar csak akkor keresett fel, mikor a könyörtelen muszáj reá kényszerítette s a törvény is más kiutat nem engedett neki.

Tény az, hogy ha nem volna a kath. papság részéről, már a stola miatt is az a szigorú ellenőrzés, de csak a kínáló esetekben, hát nem tudnám, hányan nem temetnének el halottjaikat, az oláh pappal. Különb ez így is, ugy is, még akárhányzor fordul elő. A keresztelésekkel nem is szólnék. „Nem kellene nekem az a német vagy talián pap — mondá egy alkalommal egy brailai hazámfia — ha nem félnék, hogy törvényre ad“. Megvoltam győződve, hogy a magyarságnak általában szívéből beszélt.

A papok személyes dolgaikba stb. nem igen avatkozik az oláh törvény, vagy politikai hatóság. Legfeljebb még örvend, ha bajuk vana kath. papoknak egymás között. Azért volt aztán könnyű dolog kiszorítani akár megengedett, akár titkos eszközökkel a magyar Ferenczrendieket s elfoglalni ezt a jól felszerelt, gazdagon ellátott talajt, mely magyar emberek és papok fáradságába, küzdésébe, nélkülözéseibe és áldozataiba került. S említse ezt fel valaki magyar körökben, már t. i. ott Oláhországban, akkor válaszul kapja: „hogy a magyar papok ilyenek, meg olyanok voltak“ s végre kisül, hogy semmi módon sem voltak kanonszerűek. Ergő ellenőrzés nem volt itthonról, a német összejátszott az olasszal, a referendákat olaszok küldötték fel Rómába, Oláhország hivatalos világa se pro, se contra nem törődött a katolikuskor ügyeivel s most már ítéljen mindenki maga, hogy történhetett meg Pál fordulása magyarból olaszra, s most hogy történnek ismét meg az olasz hegemoniából a németre.

De eltértem egy kissé tárgyamtól. Különbben amikor az ember tanulmányozás végett valami vidéket meglátogat, kirándulásokat szokott tenni mindenfelé. Csak így ismerheti meg a tájakat minden

oldalról. Azért a kis kitérésért, ha még több ilyen szellemi kirándulásokat tennék, mi bizony egész önkénytelenül is előfordulhat — már előre is bocsánatot kérek.

(Folyt. köv.)

Székely és csángó leányok itthon-tartása.

(Folytatás és vége.)

Erdő-Bénye, 1899. június 12.

„Székely és csángó leányok“ című hazafias röpirata olvasásán felbuzdulva, bizalommal kérem fel Tekintetességét, szíveskedjék egy olyan megbízható közvetítőt vagy egyetlem velem tudatni, a ki részemre 2 fiatal székely vagy csángó leányt (mindenesen szolgálónak) cselédnek küldene.

Elfogadnék 2 legényt is cselédnek (igás kocsisnak); sőt 4—5 embert szállóművesnek is elfogadnék. Ha hajlandók lennének itt letelepedni, adnék egy néhány családnak telket is házhelyül.

Itt nálunk a Tokaj-hegylánj igen kevés a munkás, mert a phyloxera által elpusztított szőlőket most újítjuk fel, a napszám 80 krtól 1 frtig, sőt óltó leányoknak 1:50 kr is.

Szíves kérésemet megújítva tisztelettel maradtam

Szücs Gyula,

ügyvéd és földbirtokos.

Gyulai kastély vezetősége.

Gyula, 1899. június 23.

Folyó hó 20-án kelt szíves válaszáért midőn köszönetemet kifejezem egyúttal engedelmet kérek, hogy újabb kéréssel zaklassam.

Gróf Almásy Dénesné Ömlőtsága szeretné ugyanis még mielőtt az országos akció megindulna, mielőtt azt egy központi iroda kézbe veszi — ez eszmét magáévá tenni s 4—6 székely leányt már most alkalmazni kastélyában különféle szolgálatokra; a hol a teljes ellátáson, ruházaton kívül még szép összeg készpénzt is kapnának, a mit megtakaríthatnának stb. . . . Maradtam kiváló tisztelettel

Niederhammer Gyula,
iroda vezető.

Gödöllő, (kir. kastély) 1899. június 17.

Igen tisztelt Uram!

A „Budapesti Hírlap“ révén értesültem, hogy mily nemes és áldott misszióra vállalkozott a szegény székely leányok érdekében. Nehány száz uri család fogja áldani, hogy jórával magyar cseléd leányai lesznek. Én is ez ügyben fordulok igen tisztelt László urhoz, hogy nekem szíves utbaigazítást adjon, hogy hová és kihez forduljak kéréssel. Ugyanis öszkor két cselédre volna szükségem és székely lányokat szeretnék felfogadni. Az egyik szobaleányi, a másik szakácsnői minőségben. Hogy ezeket a leányokat még tanítani kell, azzal tisztában vagyok, hiszen az itteni ügyes cselédekkel is kell vesződni, mig a házi szokásokat megtanulják.

Jelenleg Gödöllőn vagyunk nyári tartózkodásra és így kérem igen tisztelt László urat sorait ide ezimezni.

Üdvözlé

Szegedi Maszák Aladárné,
cs. és kir. udvari titkár neje.

Tíz nap alatt 120 ilyen levelet kaptam, amelyekben ezernél több székely leányt kérnek. Számos nőegyesület vállalkozik közvetítésre. Egy tiszaföldvári uri ember a leányok után el is küldene onnan valakit. A legtöbben az utiköltséget fizetni ígérnek. Egy felvidéki asszony amiatt panaszkodik, hogy magyar cselédet nem kapnak s gyermekeik jobban beszélnek tótul. Bánáti asszonyok, oda áthelyezett magyar kivatalnokok nejei is a sváb leányokra panaszkodnak, a kikkel még beszélni sem tudnak. Pozsonyban nincs cseléd, mert a leányok Bécsbe mennek. Egy délvidéki cseléd közvetítő följánlja szolgálatát és hazafias missziót ígér teljesíteni azért, hogy a

székely leányokat németvidékekre viszi, hogy ott magyarosítsanak, a sváb leányokat pedig magyar vidékekre adja, hogy azok magyarosodjanak. Horvátországban magyar vasuti hivatalnokok kapnak erősen a székely leányok után. A legkecsesebb ígéretek teszik mindenfelől. Számos jelentkező saját családtagjának fogja tekinteni a székely leányt és több uriaszony férjhez is adja, ha 4—6 évig egy huzamban nála szolgál. Egy Mező-Bándról a Dunántulra származott uri ember büszkén hivatkozik arra, hogy ő is székely és 1844-ben a marosvásárhelyi kir. táblánál vizsgázott. Udvárába férfi cselédeket kór. Egy uriaszony a székelyföldre jött fürdőzni csak azért, hogy innen személyesen vászthasson magának alkalmas székely cselédeket.

Szívesen teszek a mennyit bírok annak a feladatnak, melynek terhe most már reám súlyosodott és csak éppen restelni tudom, hogy a székelység egész jövőjére kiható ezen mozgalomnál, itt magamra hagynak azok is, a kik különben e részben inkább vannak kötelezve, mint magam.

László Gyula.

Jelentés a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1898. évi közgazdasági viszonyairól.

(Folytatás.)

Egészen természetes ezek után, hogy a termékekkel üzdött kereskedés is a lehető legszűkebb kerületek között mozgott. A kamara kerületéből kivétel alig volt, sőt a malmok és szeszgyárak az év első felében máshonnan hozott gabonával fedezték nagyrésztben szükségletüket és főképp kukoricát sokat hoztak be Romániából.

Nem igen lévén a gazdáknak eladni való gabona fölöslegük, így az állattenyésztésből merített elengedhetlen szükségletük fedezetét, miért az állatvásárok is látogatottabbak voltak és élénkebb az állatkereskedés. — vagy a különféle pénzintézetek útján költsénnel segítettek és segítenek maig is nyomott helyzetükön, annak dacára, hogy a gabona árak még az 1897. évi magas árakat is túl haladták. A kamara kerületének nagyobb piacain a buza ára évi átlagban 19—23 korona, a rozs ára 14—17 kor., az árpa ára 10—15 kor., a zab ára 10—13 kor. és a tengeri ára 9⁵—12 korona között mozgott. A liszt árak évi átlagban minőség szerint. Marosvásárhelyt, 23—40 korona között váltakozott.

Sokkal magasabban állottak azonban úgy a gabona, mint a liszt árak az évi átlagnál az év első felében, úgy, hogy a buza ára május hónapban Gyergyó-Szt.-Miklóson 22 kor., Marosvásárhelyt 29 kor. 55 fill., Szászrégenben 28 kor. 50 fill., Sepsiszt.-Györgyön 24 kor. 74 fillér. Kézdivásárhelyt 27 kor. és Székelyudvarhelyt 26 kor. 96 fillérre emelkedett. Ettől fogva aztán fokozatosan alább szállott és az év második felében 16—20 korona között mozgott az árak. Ugyanigy volt a rozs és árpa áráival is, a míg a zab és kukorica árak május, június és júliusban állottak legmagasabban. Augusztustól fogva ezen árak is jelentékenyen estek. Igen természetesen a liszt árak a gabona árakkal úgy az év első, mint a második felében párhuzamosan lépést tartottak.

Az erdei termékek előállítására és az azokkal üzdött kereskedés körül, újabb lendület alig volt észlelhető. Egyedül Csikvármegyében keletkezett 3 új gőzfűrész. A fakereskedés terén azonban semmi újabb mozzanat nem merült fel. Kíváncsok volna a víziutak megközelíthetése céljából, az erdei termékek részére tarifa mérséklés engedélyezése.

Önként következik az előadottakból, hogy az ipar, — főleg azonban a kis kézműipar helyzete a tárgyalt évben is a legkedvezőtlenebb volt. Az iparos kétféleképpen érzi a rossz termés következményeit, mert készítményeit kisebb arányban képes értékesíteni, élelmi cikkeit pedig drágábban kénytelen vásárolni. Még sötétebben domborodik ki e kép, ha figyelembe vesszük, hogy iparosaink kizárólag a helyi szükségletre dolgozhatnak, minthogy kivitelük egyáltalán nincs, de erre is csak olyan mértékben, mint azt a már teljesen elhatalmasodott osztrák verseny még megengedi.

Főbb csoportok szerint a következő részleteket kívánjuk előadni.

Gyáripár. Az székelyföld gyáripára fájdalom még igen szűk kerületek között mozog. Főhányszor gyár, szeszgyár, egy csukorgyár, egy vasgyár, egy üveggyár, egy butorgyár és egy a tárgyalt évben Sepsiszentgyörgyön keletkezett dohánygyár azok, a melyek a nagyipar szempontjából figyelmet érdemelnek. Ezek közül a dohánygyár a székelyföldre nézve nagy jelentőséggel bír a miatt hogy sok olyan munkásnak nyújt foglalkozást és kenyeret, a kik ezt különben tán Oláhországban volnának kénytelenek megkeresni. Ámde ép ezért is létesítettett ezen a vidéken, a hová a nyersanyagot az ország más részeiből szállítják; a miért báró Dániel Ernő volt kereskedelmi- és a pénzügyminiszter urat illeti a hála és elismerés. Több nagyipari vállalat van még az érdeklődés terén, ezek azonban a tulajdonképeni gyáripár körébe alig sorolhatók.

(Folytatása következik.)

Színház.

Szerdán, július 5-én „Varázsgyűrű“ 3 felvonásos operette került előadásra. Félíg telt ház hallgatta végig ez alapján jó sikerrel megjátszott operettet. Sok és kedvező tetszés nyilatkozatra adott alkalmat Szentmiklóssy (Nicolas) találó alakításával, T. M. Ássv Sz. (Michelette) naivitásával. Deéry Béla (Valpion lovag), Réthy Lina (Renée), Szepessy (Márki), Fábian (XV-ik Lajos) kifogástalan játékkal keltették figyelmet. Jól játszott Nagy Imre (De la Garde Georges), Csolnakkossy (Royal D'Artois ezredes) szerepében. Mint udjónság iránt a közönségben elég nagy volt az érdeklődés. Az előadások kiváló előnyére válnak, ha egyes szereplők jobban megtanulnák mondókájukat.

Csütörtökön, Tamássy Szilvia jutalomjátékául itt másodsor „Bibliás asszony“ operette került színre.

Tamássy Sz. (Thea) szerepében kecses alakításával kissé gyenge, de kellemes hangjával bájos magatartásával méltán megérdemelte a közönség többszörös tetszés nyilatkozatát s jobbakorai virágcsokrait.

Tamássy Sz. feltétlenül jó színpadi alak a fiataloknak kedvence. Az előadás sikerét nagyban emelte Réthy Lina (Markiné) még nagyobb tökélyre játszott, mint a multkor. Fülbemászó erőltetéstől ment hangkörével jól bánt. Átérzi szerepét, esetről-esetre érvényre emeli is azt.

Szalkay Lajos (Beaugency herceg) feszítelenül igazi természetes keresetlen, de találó módon érvényesíti feladatát.

Szentmiklóssy B. (III-ik Ernő cyril király), Déry Béla (Chatelarault marquis), Szepessy Gusztáv (Celestin), Borsiczky I. (Marechalne), Arday Vilma (Sarah), Décsy Lajos (fogadós), jól játszottak.

Pénteken, Szigligeti történelmi drámáját „II. Rákóczy Ferencz fogságát“ adták. Félíg telt ház hallgatta a remek darabot. Fényes és korhű jelmezek voltak s a kitűnő előadás kellő tetszésben részesült.

Jól oldotta meg feladatát Deéry Béla (Rákóczy Ferencz fia). Helyesen alakított Borsiczky Ilona, (Zrínyi Ilona). Kitűnő drámai hatással játszott Gazdy Aranka (Amália). Kellő tüzzel, jó hatással állta meg helyét Décsy Lajos (Lehmann Godefréd). Helyesen fogta fel szerepét Fábian (Gróf Beresényi Miklós). Jó páter volt Szepessy Gusztáv. A mellékszereplők szintén betöltötték helyüket; ámbár az előadásnak nem volt előnyére, hogy egyes fontosabb részletek a darabból kimaradtak.

No de zóna előadásban félhírákkal, a látotaknál többet várni nem lehet.

„Ő“ jön hát ki az az „ő“ a falragaszok „ő“-jéhez e kérdés tapad.

Nagy dolog van készülöben, jön tehát Dreyfuss kapitány. Haza is jött, a lapokból ismerjük e szenzációs eseményt. Derék Antal jeles színészünk irta meg hiteles kuforrások nyomán „Dreyfuss kapitány az ördög sziget lakója“ színművet 7 képben, a mely a fővárosi színpadon több előadásban óriási tetszésben részesült.

No tehát e színművet fogja előadni Szalkay társulata udjónságképpen itt először kedden, jól-

is mert és kedvelt Szepe Gyusztáv derék, igazi jelem-színészünk jutom tékaul. Szepessy Picquard e redest fogja adni; sem a kétségünk telt ház előtt. Még csak annyit, hogy nem Dreyfuss (Háromláb kapitány) bohózatáról van szó.

Tai ügy.

I elvétel a brassói áll. kereskedelmi akadémiába.

A brassói áll. kereskedelmi akadémia igazgatósága tisztelettel értesíti a szülőket, hogy az intézetrel kapcsolatban szervezett internátusba a jövő 1898—99-iki iskolaévre 20 tanuló fog felvételt. Brassó városa nem csak szép fekvésénél, egészséges levegőjénél, hanem élénk kereskedelme és nagyszámú ipatelepeiről fogva is kiválóan alkalmas levén kereskedelmi iskolai tanulók képzésére, az ottani kereskedelmi iskolát és internátust, melybe a felvételi díj csak 250 frt, a tanítási díj pedig az akadémián 18 frt, különben ajánljuk a szülőket figyelmébe. Felvétel ügyében jelentkezhetni aug. 15-ig az igazgatóságnál.

Ujdonságok.

— Időjárásunk. Az idén minden kifordítva megy s Falbnak jóslatai nap-nap után teljesülnek. Megtörtént a mult héten az a csodaszamba menő dolog, hogy július elején Klagenfurt hegyein hó esett s e miatt Európában a hőmérséklet egész alászállt. Ennek a hó esésnek köszönhetjük mi is a mostani hűvös időjárást, mely azonban nem volna baj, ha végre valahára egy kis jótékony esőt kapnánk, mert a föld most már véglegesen ki van száradva. Jelenleg az idő felhős s úgy látszik, mintha az eső minden pillanatban megcsordulna. Tehát remélhetjük a várt csapadék talán mégis megjő.

— Iparosok figyelmébe. A sepsi-szentgyörgyi betegsegélyző pénztár figyelmezteti mindazokat, kik hozzá folyamodást nyújtanak be, hogy e mellé egyszersmind 15 kros posta bélyeget is mellékeljenek, ha azt akarják, hogy posta útján választ is kapjanak, mert a betegsegélyző pénztár magán felekkel, csak portó fizetéssel levelezhet.

— Végzetes gondatlanság. Pál Borbála gyimes középleki lakos Tamás Péterhez ment, hogy annak gyapjufésülő gépén gyapjút fésülje. Nem értvén azonban hozzá, oly szerencsétlenül kezelte a gépet, hogy a kerék jobb kezét bekapta s 3 ujját leszakította.

— Köszönet-nyilvánítás. A kézdivásárhelyi iparos tanoncziskola munkakiállításában részt vett iszorgalmas és jó magaviseletű tanulók megjutalmazása céljából befolyt adományok: 1. Marosvásárhelyi keresk. és iparkamara 40 frt. 2. Kisegítő takarékpénztár 10 frt. 3. Takarékpénztár 5 frt. 4. K.-Vásárhelyi pénztára 5 frt. 5. Malcher-féle alapítvány kamata 5 frt. Mídon ezen adományok átvételét elismerjük, egyidejűleg a szives adakozóknak köszönetet nyilvánítani kedves kötelességünknek ismerjük. K.-Vásárhely, 1899. július hó 5-én. Bartók Károly, f. b. elnök. M. Székely János, f. b. jegyző.

— Szerencsétlenség. Egy brassói iparos tanuló, Puri Henrik a napokban szerencsétlenül járt, egy gép leszakította karját. A szerencsétlen gyermeket a kórházba szállították, hol az összezuromt kart levágták.

— Dinamit. Brassóban Egy oláh ember valahol dinamitra tett szert. Ettől a veszedelmes jószágától megszabadulandó vasárnap a város egyik kevésbé látogatott szélén föl akarta robbantani. A kanócot már meg is gyújtotta, de ekkor történetesen emberek mentek arra, s így ő a dinamitot felkapva tovább akarta vinni. A kanóc időközben végig égett, a dinamit felrobbant, s a szerencsétlen embernek úgy szétzúzta a karját, hogy rögtön amputálni kellett.

Hirdetések.

Sz. 421—1899. vh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1899. évi 247. számú végzése következtében Nagy Ferenczné Csiszár Sára javára kézdivásárhelyi kereskedő Kovács Károly ellen 1250 frt — kr s jár.

erejéig 1899. évi május hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1944 frt 53 kr-ra becsült fűszeres bolti árucikkek, berendezések, üvegekben szeszes italok, szóval egy felszerelt fűszerkereskedés és állványok, áruadokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. bíróság 247/1899. számú végzése folytán 1250 frt — kr. tőkekövetelés,

ennek 1899. évi május hó 2 ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 97 frt 75 kr-ban biróilag már megállapított költségek erejéig Kézdivásárhelyen a helyszínen, a boltban leendő eszközzésére 1899. évi július hó 24., 25-ik napjainak d. e. 8 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfi-

zetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt ki-függesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kézdivásárhely, 1899. év június hó 5-ik napján.

Kakutsi Adám,
kii. bir. végrehajtó.

(1—1.)

Több mint 50 év óta
sikerrel használtatik

Az

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az

Eszéki SALVATOR-SZAPPAN

Valódi minőségben csakis
mint eddig, ezentul is

ESZÉKEN, felsőváros

DIENES C. J.-féle

gyógyszertárban

készül és megrendelhető.

SZEPLŐKET

és

MÁJFOLTOKAT,

valamint az összes

bőrtisztítálatan-

ságot

biztosan eltávolít

- 1 tégely valódi Spitzer-kenőcs . . . 35 kr.
- 1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz . . . 40 kr.
- 1 darab valódi Salvator-szappan . . . 50 kr.
- 1 doboz valódi lyoni rizspor 3 színben 50 kr és 1 frt.
- 1 tégely kézpaszta . . . 60 kr.

FIGYELMEZTETÉS

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva és kéretik a t. közönség csakis DIENES-féle eszék-kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Clayton & Shuttleworth

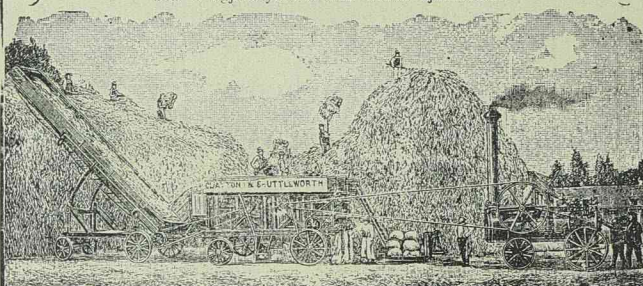
mezőgazdasági gépgyárosok

Budapest

Váci-körút

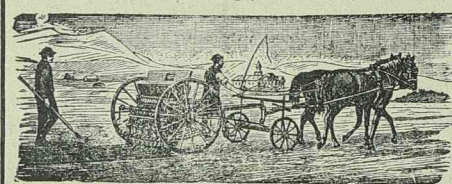
63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek

2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szeeskováók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrő-malmok, egytemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kiad-
nára ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cséplőgép-gyára.

Hirdetések

e lap kiadóhivatalában
felvétetnek.

Szám 3808—899.

tlkvi.

Hirdetmény.

A k.-vásárhelyi kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Háromszék-vármegyében bekebelezett Márkosfalva és Mátisfalva községek tagosítás és erdőarányosítása következtében a község telekkönyvei az 1869. évi 2579. sz. szabályrendeletre képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. törvényezikben szabályozott eljárás, a telekjegyző-

könyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottatik.

E czélból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1899. évi augusztus hó 21-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. Az összes érdeklettek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után, a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést

kivánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okmányokat mutassák fel;

3. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15—18. és az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5—7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt élő szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert

különbben jogaikat ezen az uton többé nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedés kedvezményétől is elesnek és

4. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy egyéb megszűnt jog van nyilvántartásilag bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett, a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

Kézdivásárhelyt, 1899. június hó 15-én.

Veres Gyula,
kir. törvényszéki bíró.